

Sygn. akt IV CNP 118/10

POSTANOWIENIE

Dnia 1 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi pozwanego
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Rejonowego w O.
z dnia 19 grudnia 2008 r.,
w sprawie z powództwa Agencji Nieruchomości Rolnych w W. Oddziału
Terenowego w O. Gospodarstwa Skarbu Państwa w O. z siedzibą w G.
przeciwko B.H.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 1 kwietnia 2011 r.,

**odrzuca skargę i zasądza od B. H. na rzecz Agencji
Nieruchomości Rolnych w W. Oddziału Terenowego w O.
Gospodarstwa Skarbu Państwa w O. z siedzibą w G. 600
(sześćset) zł kosztów postępowania.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2008 r. Sąd Rejonowy w O. zasądził od pozwanego na rzecz powódki 7 766,62 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 stycznia 2007 r. i zniósł wzajemnie koszty stron.

Pozwany wniósł apelację od tego wyroku. Została ona jednak postanowieniem Sądu Okręgowego w E. z dnia 20 kwietnia 2009 r. odrzucona z powodu nieuiszczenia przez pełnomocnika apelującego należnej opłaty (art. 373 w związku z art. 130² § 3 k.p.c.). Powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16 grudnia 2008 r. P 17/07 (OTK-A 2008/10/179), Sąd uznał, że należna od apelacji opłata, liczona od wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia, wynosi 389 zł. Tymczasem pełnomocnik apelującego uiszczył opłatę w wysokości 300 zł.

Od wymienionego wyroku pozwany wniósł – na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. – skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i zażądał stwierdzenia jego niezgodności z prawem wynikającej z naruszenia podstawowych zasad prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przytoczony przepis wyraża zasadę, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych. Wyjątek od tej zasady przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi uzależnia od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz wystąpienia niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 113).

W orzecznictwie Sąd Najwyższego zostało wyjaśnione, że wyjątkowe wypadki, o których mowa w art. art. 424¹ § 2 k.p.c., odnoszą się także do przyczyn

nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Przyczyny te muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej, takich jak ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienia środka zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepubl., i z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008, nr 4, poz. 114).

Przyczyna nieskutecznego wniesienia apelacji od zaskarżonego wyroku nie mieści się w przedstawionym wyżej rozumieniu wyjątkowych wypadków usprawiedliwiających nieskorzystanie przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Nie ma ona bowiem charakteru obiektywnego. Apelacja od zaskarżonego wyroku została odrzucona – co wynika jednoznacznie z prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w E. z dnia 20 kwietnia 2009 r. – z powodu niedopełnienia obowiązku uiszczenia należnej od niej opłaty. Sąd Okręgowy trafnie uznał – wbrew odmiennemu stanowisku pozwanego – że opłatę od apelacji należało liczyć od wartości przedmiotu zaskarżenia, a nie od wartości przedmiotu sporu. Wynika to jednoznacznie z uzasadnienia przytoczonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, zawierającego przedstawienie skutków wydania tego wyroku (pkt 5 uzasadnienia wyroku). Nie zachodzi zatem przewidziana w art. 424¹ § 2 k.p.c. niezbędna przesłanka dopuszczalności skargi w postaci wyjątkowego wypadku usprawiedliwiającego nieskorzystanie z przysługującego środka zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 424⁸ § 2 k.p.c. i art. 98 w związku z art. 424¹², 398²¹ i 391 § 1 k.p.c.).

